

**ČÁST B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY**

95/17

**Kontrolní závěr z kontroly hospodaření s nemovitým majetkem a prostředky státního rozpočtu kapitoly "Ministerstvo spravedlnosti" vyčleněnými na zabezpečení vybraných ústavů a zařízení Vězeňské služby**

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 1995 pod číslem 95/17 a provedena v období od srpna 1995 do ledna 1996.

Kontrola prověřila stav a způsob hospodaření se svěřeným majetkem státu v období od 1. 1. 1993 do 30. 6. 1995 a s prostředky státního rozpočtu kapitoly "Ministerstvo spravedlnosti", vyčleněnými na zabezpečení činnosti Vězeňské služby České republiky (dále jen "VS ČR") v roce 1994 a 1. pololetí 1995.

Kontrola byla provedena skupinou kontrolujících Odboru obrany a bezpečnosti NKÚ na Ministerstvu spravedlnosti (dále jen "MS") a na VS ČR. Skupinami kontrolujících z Oblastních odborů NKÚ v Brně, Mladé Boleslavi, Olomouci, Pardubicích, Plzni, Sokolově a Šumperku byla provedena kontrola u VS ČR ve věznicích Brno, Mírov, Olomouc, Ostrov nad Ohří, Pardubice, Plzeň a Valdice.

Námítky proti kontrolním protokolům podaly věznice Brno, Pardubice, Plzeň a Valdice, které byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících. O odvolání proti rozhodnutí o námitkách, které podala věznice Valdice, rozhodl senát NKÚ usnesením číslo 95/17/187 ze dne 14. 2. 1996.

**S e n á t N K Ú** (ve složení: Mgr. Marie Hošková - předseda, Ing. Jana Krejčová, Ing. Josef Pohl a Ing. Alexandr Růžek - členové) na svém zasedání dne 28. března 1996

s c h v á l i l usnesením č. 95/17/209  
k o n t r o l n í z á v ě r v tomto znění:

VS ČR byla s účinností k 1. 1. 1993 zřízena zákonem č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážní ČR, jako rozpočtová organizace. Jednotlivé věznice jsou v tomto zákoně vymezeny jako základní články této rozpočtové organizace. Zákon dále v ustanovení § 29 současně zrušil Sbor nápravné výchovy ČR (dále jen "SNV ČR") a stanovil, že jeho práva a závazky přecházejí dnem účinnosti tohoto zákona na VS ČR.

Ministr spravedlnosti dne 30. prosince 1992 vydal rozkaz č. 17, kterým stanoví organizační řád VS ČR, a rozkaz č. 18, kterým zřídil podřízené články VS ČR, a to generální ředitelství, 9 vazebních věznic, 20 věznic pro výkon trestu, 4 zotavovny a Institut vzdělávání.

MS po účinnosti zákona č. 555/1992 Sb. nevymezilo úplně a jednoznačně práva a povinnosti nástupnické organizace včetně delimitace kompetencí, majetku státu, závazků a pohledávek. Zejména nebylo zabezpečeno

určení nástupnických orgánů a delimitace kompetencí od Ústředních služeb rušeného SNV ČR. Přestože MS bylo známo, že SNV ČR nevedl v účetnictví majetek státu a neoprávněně do konce roku 1992 používal v rozpočtovém hospodaření i vedení účetnictví zvláštních výjimek, neověřilo k 1. 1. 1993 stav v inventarizaci majetku státu, závazků a pohledávek a zavedení tomu odpovídajícího účetního stavu do účetnictví VS ČR. MS rovněž nestanovilo při zřízení podřízených článků VS ČR obsah jejich hlavní činnosti, která bude hrazena z rozpočtových prostředků, ani rozsah a podmínky hospodářské činnosti, jejíž výdaje musí být v plné výši pokryty příjmy z ní.

Po určení organizační struktury VS ČR na základě rozkazů ministra spravedlnosti č. 17/1992 a č. 18/1992 vydal mimo stanovené kompetence generální ředitel VS ČR "Osvědčení o zřízení" podřízeným základním článkům s tím, že jsou zřízeny jako rozpočtové nebo příspěvkové organizace.

Na zabezpečení VS ČR bylo z rozpočtu kapitoly "Ministerstvo spravedlnosti" vyčleněno na rok 1994 celkem 3 338 942 tis. Kč a pro rok 1995 v souhrnu 3 999 127 tis. Kč.

**I.**

1. MS nesplnilo povinnosti stanovené ustanovením § 24 zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy ČR, ve znění pozdějších předpisů, které mj. stanoví:

*"Ministerstva pečují o náležitou právní úpravu věcí patřících do působnosti České republiky; ... dbají o zachování zákonnosti v okruhu své působnosti a činí podle zákonů potřebná opatření k nápravě.",*

a tím porušilo ustanovení § 31 odst. 2 písm. b), e) a odst. 5 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v ČR (rozpočtová pravidla republiky), která mj. stanoví:

*"Zřizovatel vydá o vzniku organizace zřizovací listinu, která musí obsahovat:*

*b) ... její identifikační číslo; ...*

*e) vymezení majetku, k němuž má organizace právo hospodaření ..."*

*"Zřizovatel je povinen zabezpečit oznámení o zřízení, sloučení, splynutí, rozdělení, případně zrušení rozpočtové nebo příspěvkové organizace v Ústředním věstníku ČR, a to s uvedením údajů podle odst. 2 ..."*

## O d ů v o d n ě n í:

MS jako orgán státní správy pro vězeňství tolerovalo rozdíl mezi platným právním stavem a skutečností v činnosti a hospodaření VS ČR. V období od 1. 1. 1993 až do října 1995 nezajistilo komplexní právní úpravu činnosti a hospodaření VS ČR, zejména nezabezpečilo včasnou návaznost souvisejících resortních právních aktů na obecně platné právní normy. Dále nezajistilo v rámci své působnosti oznámení v Ústředním věstníku ČR o zrušení SNV ČR a zřízení VS ČR jako rozpočtové organizace. MS nestanovilo přesně VS ČR rozsah majetku, ke kterému má právo hospodaření, ani jí od doby vzniku nezajistilo přidělení identifikačního čísla.

MS při zřízení organizačních článků VS ČR nevymezilo jednoznačně jejich právní a ekonomicko-finanční postavení v této zákonem zřízené rozpočtové organizaci, a to zejména u zotavoven, které do doby zřízení VS ČR hospodařily jako příspěvkové organizace.

2. MS porušilo vyhlášku MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, a to v ustanoveních:

a) § 3 odst. 2 písm. d), kde se mj. stanoví:

*"Jako správce kapitoly ústřední orgán především*

*d) usměrňuje a kontroluje hospodaření s rozpočtovými prostředky v rámci kapitoly ..."*

## O d ů v o d n ě n í:

MS neprovedlo v letech 1993 až 1995 u VS ČR kontrolu hospodaření s rozpočtovými prostředky. V důsledku toho MS nezjistilo ani neřešilo skutečnost, že VS ČR od svého zřízení nevedla účetnictví o hospodaření rozpočtové organizace jako celku;

b) § 14 odst. 3 písm. a), kde se mj. stanoví:

*"Rozsah a podmínky hospodářské činnosti stanoví obecně závazný právní předpis. V případě, že rozsah a podmínky nejsou takto stanoveny, stanoví je pro*

*a) rozpočtovou organizaci zřízenou ústředním orgánem tento ústřední orgán po dohodě s ministerstvem financí ..."*

## O d ů v o d n ě n í:

MS nestanovilo po dohodě s Ministerstvem financí rozsah a podmínky hospodářské činnosti, kterou VS ČR skutečně vykonávala;

c) § 16 odst. 1 písm. a) a odst. 4, kde se mj. stanoví:

*"Finanční vztah mezi zřizovatelem a příspěvkovou organizací je určen těmito závaznými ukazateli stanovenými zřizovatelem:*

*a) příspěvek zřizovatele na činnost organizace, ..."*

*"V návaznosti na závazně stanovené ukazatele v odstavci 1 ... stanoví zřizovatel příspěvkové organizaci rovněž hospodářský výsledek, tj. rozdíl mezi plánovanými náklady a výnosy, jako základ pro výpočet objemu přidělů do jejich fondů po ukončení hospodářského roku."*

## O d ů v o d n ě n í:

MS v roce 1994 poskytlo zotavovám VS ČR příspěvek na jejich provoz ve výši 16,65 mil. Kč, zvýšený rozpočtovým opatřením na 26,65 mil. Kč, přestože jako příspěvkové organizace nebyly MS zřízeny. Obdobně v roce 1995 MS stanovilo VS ČR závazný ukazatel příspěvku na činnost zotavoven ve výši 28,33 mil. Kč, aniž by jim současně stanovilo hospodářský výsledek.

## II.

Vězeňská služba ČR porušila:

1. ustanovení § 6 písm. a) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, které stanoví:

*"Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:*

*a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů, ..."*

## O d ů v o d n ě n í:

VS ČR ke dni zřízení nezjistila, nese-psala a následně neocenila veškerý svěřený majetek státu a v důsledku toho ani v roce 1995 nepředložila ucelenou evidenci nemovitého majetku, ke kterému má právo hospodaření. Dílčí evidence majetku byla vedena pouze u podřízených článků VS ČR;

2. ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí ČR, které stanoví:

*"Vlastníci a jiní oprávnění jsou povinni ...*

*d) ohlásit katastrálnímu úřadu změny údajů katastru týkající se jejich nemovitostí, a to do 30 dnů ode dne jejich vzniku a předložit listinu, která změnu dokládá; tuto povinnost vlastníci a jiní oprávnění nemají u změn katastru, vyplývajících z listin, které předkládají příslušné státní orgány přímo k zápisu do katastru, ..."*

## O d ů v o d n ě n í:

VS ČR u části nemovitého majetku, ke kterému převzala právo hospodaření k 1. 1. 1993, neohlásila katastrálnímu úřadu ani do konce roku 1995 změny týkající se převodu práva hospodaření k majetku státu od bývalého SNV ČR a jiných organizací;

3. ustanovení § 73 odst. 1 zákona č. 109/1964 Sb., Hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, s odvoláním na ustanovení § 761 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, které stanoví:

*"Organizace, která vykonává právo hospodaření s pohledávkou státu, je povinna pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, popřípadě, aby pohledávka státu byla včas uplatněna u příslušných orgánů a aby rozhodnutí těchto orgánů byla včas vykonána."*

U pohledávek současně porušila ustanovení § 15 odst. 1 a 2 vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, kde se stanoví:

*"Při výkonu práva hospodaření s pohledávkami státu je organizace povinna plnit povinnosti stanovené v § 73 hospodářského zákoníku."*

*"Je-li dlužník v prodlení s placením dluhu, je organizace povinna vyúčtovat a vymáhat stanovené úroky z prodlení nebo stanovený poplatek z prodlení, pokud není stanoveno právním předpisem jinak."*

O d ů v o d n ě n í:

U generálního ředitelství VS ČR byly k 30. 6. 1995 zjištěny následující pohledávky, které nebyly včas vymáhány a u nichž nebyly uplatněny úroky nebo poplatky z prodlení:

- za organizací PS Liberec ve výši 118 840,- Kč z roku 1990,
- za firmou Kancelářské stroje Praha ve výši 27 800,- Kč z roku 1991,
- za SBD Aero Praha ve výši 4 114,80 Kč z roku 1992,
- za firmou Soukup ve výši 15 480,- Kč z roku 1993;

4. ustanovení § 6 odst. 1 zákona č. 97/1974 Sb., o archivnictví, ve znění pozdějších předpisů, které mj. stanoví:

*"... právnické osoby ... jsou povinny zajišťovat odbornou správu písemností vzešlých z jejich činnosti, popřípadě z činnosti jejich předchůdců (včetně písemností došlých); dbají při tom o řádnou spisovou evidenci, o účelné a bezpečné uložení písemností a o jejich řádné vyřazování při skartačním řízení."*

a současně porušila ustanovení § 31 odst. 1 a 3 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, kde se stanoví:

*"Účetní písemnosti a záznamy ... ukládají účetní jednotky podle předem stanoveného pořádku odděleně od ostatních písemností do archivu a uschováávají je po dobu dále stanovenou uschovacími lhůtami ..."*

*"Při zániku povinnosti vedení účetnictví ... u účetních jednotek, které jsou právními osobami, účetní písemnosti přecházejí na jejich právní nástupce; ..."*

O d ů v o d n ě n í:

Kontrolou části finančně ekonomického archivu bylo zjištěno jeho znehodnocení včetně podkladových doku-

mentů, z nichž část byla tajného charakteru. V archivu VS ČR nebyly nalezeny archivní deníky, soupisky účetních dokladů ani předávací nebo delimitační protokoly, umožňující zjištění výchozího stavu majetku, majetkových práv, závazků a pohledávek po SNV ČR, který měl být k 1. 1. 1993 zaveden do účetnictví VS ČR. Další část archivu s účetními doklady, původně skladovaná v budově č. 16 ve vazební věznici Praha-Pankrác, nebyla orgány VS ČR dohledána;

5. ustanovení § 22 odst. 4 zákona č. 89/1995 Sb., o státní statistické službě, které stanoví:

*"Právnické osoby, které se nezapisují do obchodního rejstříku, jsou povinny ohlásit svůj vznik, jakož i další údaje nezbytné k přidělení identifikačního čísla a zapsání do registru Českému statistickému úřadu, a to do deseti dnů po svém vzniku. Obdobnou povinnost mají, pokud jde o změnu nebo zánik uvedených skutečností."*

O d ů v o d n ě n í:

VS ČR po nabytí účinnosti citovaného zákona nezabezpečila do konce roku 1995 oznámení orgánům Českého statistického úřadu o zřízení VS ČR ani o zrušení organizací SNV ČR, kterým bylo dříve přiděleno identifikační číslo organizace. VS ČR jako rozpočtová organizace nebyla do ukončení kontroly NKÚ oznámena v Ústředním věstníku ČR a nemá vlastní identifikační číslo. Naopak v ústředním registru organizací byla ještě v roce 1995 vedena Správa SNV ČR s přiděleným identifikačním číslem 00212423. Obdobně byla v roce 1993 na žádost VS ČR v ústředním registru dočasně vedena s přiděleným identifikačním číslem nikdy nezřízená Hospodářsko-technická správa VS ČR. Právní dokumenty, smlouvy, faktury a účetní výkazy nejsou označovány identifikačním číslem VS ČR, ale pouze identifikačním číslem podřízených článků. Výše uvedený stav neodstranila VS ČR ani v roce 1995;

6. zákon č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v ČR (rozpočtová pravidla republiky), a to v ustanoveních:

- a) § 11 odst. 1, kde se stanoví:

*"Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny."*

O d ů v o d n ě n í:

VS ČR uhradila z rozpočtu roku 1995 část výdajů na mzdy za prosinec 1994, neboť v tomto roce bez souhlasu zřizovatele překročila závazný limit mzdových prostředků. V rozboru hospodaření za rok 1994 vykázala VS ČR potřebu úhrady z rozpočtu roku 1995 za překročený limit mzdových prostředků v roce 1994 ve výši 28 833 tis. Kč, ale ve výkazu čerpání mzdových prostředků za rok 1995 uvádí VS ČR pouze 20 505 tis. Kč. Rozdíl mezi oběma výkazy nebyl zdůvodněn.

VS ČR použila v letech 1993 až 1995 část přidělených systémových dotací na rekonstrukci cizího majetku. Investováno bylo na rekonstrukci objektu fary v Heřmanově Huti, která je majetkem místního římskokatolického farního úřadu. Do konce roku 1995 bylo vynaloženo na tuto akci cca 9,3 mil. Kč, aniž bylo s vlastníkem fary smluvně vyřešeno majetkové vypořádání této dodavatelsky provedené investice. Prostředky účelové dotace byly zúčtovány se státním rozpočtem jako investiční výdaje vložené do státního majetku svěřeného VS ČR;

b) § 31 odst. 1, kde se mj. stanoví:

*"Ústřední orgány, okresní úřady a obce (dále jen 'zřizovatel') zřizují k plnění úkolů v oboru své působnosti rozpočtové organizace nebo příspěvkové organizace jako právnické osoby."*

O d ů v o d n ě n í:

Rozpočtové a příspěvkové organizace mohou zřizovat pouze ústřední orgány, okresní úřady a obce, a tudíž není možné, aby je zřizoval ve své pravomoci generální ředitel VS ČR. Přestože VS ČR byla zřízena ze zákona jako rozpočtové organizace, vydal její generální ředitel dne 10. 5. 1993 bez právního důvodu "Osvědčení o zřízení" č. j. 353/107-93 pro 30 rozpočtových organizací a čtyři příspěvkové organizace uvnitř VS ČR. Zřízení věznic jako rozpočtových organizací a zotavoven jako příspěvkových organizací v rámci VS ČR však není možné vzhledem k ustanovením § 4 odst. 3 zákona č. 555/1992 Sb., o Vězeňské službě a justiční strážci, které je vymezuje pouze jako články VS ČR;

7. vyhlášku MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, a to v ustanoveních:

a) § 14 odst. 3 písm. a), kde se mj. stanoví:

*"Rozsah a podmínky hospodářské činnosti stanoví obecně závazný právní předpis. V případě, že rozsah a podmínky nejsou takto stanoveny, stanoví je pro*

*a) rozpočtovou organizaci zřízenou ústředním orgánem tento ústřední orgán po dohodě s ministerstvem financí, ..."*

O d ů v o d n ě n í:

Generální ředitel VS ČR vydal v roce 1993 nařízení č. 11, o hospodářské činnosti ve VS ČR, ačkoliv je k tomu oprávněn pouze ústřední orgán, v tomto případě MS;

b) § 31 odst. 10, kde se stanoví:

*"Rozpočtová organizace je oprávněna čerpat prostředky svého rozpočtu jen do výše stanovené jí pro dané období rozpočtovým limitem."*

s odvoláním na § 38 odst. 3 téže vyhlášky, kde se mj. stanoví:

*"Překročení závazných ukazatelů ... může rozpočtové nebo příspěvkové organizaci povolit zřizovatel v rámci svého rozpočtu."*

O d ů v o d n ě n í:

VS ČR překročila bez souhlasu zřizovatele v roce 1994 stanovený limit mzdových prostředků o částku 20,505 mil. Kč, kterou uhradila až z rozpočtu 1995;

8. zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a to v ustanoveních:

a) § 4 odst. 3, kde se stanoví:

*"Účetnictví se vede za účetní jednotku jako celek."*

O d ů v o d n ě n í:

VS ČR nevedla účetnictví za rozpočtovou organizaci jako celek. V důsledku toho není ve VS ČR účtováno o přidělených limitech ani o majetku, nejsou vedeny účetní deníky, hlavní kniha ani knihy analytické evidence. VS ČR u vybraných účetních případů využívala účtárny generálního ředitelství, která tak z části účtovala o výdajích rozpočtových prostředků i ve prospěch dalších článků VS ČR. Například na účtu "042 - pořízení hmotného investičního majetku" je v účetnictví generálního ředitelství vykazováno pořízení majetku za cca 183 mil. Kč, který byl vzat do užívání ostatními články VS ČR. V důsledku tohoto postupu účetnictví generálního ředitelství věrně nezobrazuje jeho skutečné hospodaření ani rozpočtové hospodaření VS ČR jako celku;

b) § 6 odst. 1, kde se mj. stanoví:

*"Účetní jednotky dokládají skutečnosti, které jsou předmětem účetnictví (dále jen 'účetní případy'), účetními doklady ..."*

O d ů v o d n ě n í:

Ve výstrojní výdejně VS ČR v Praze 7 je prováděn odprodej výstroje příslušníkům VS ČR s úhradou v hotovosti bez řádného vedení příslušného účetnictví nebo pokladního deníku;

c) § 29 odst. 1, kde se stanoví:

*"Účetní jednotky inventarizaci ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti."*

O d ů v o d n ě n í:

VS ČR neprovedla v letech 1993 a 1994 inventarizaci majetku, závazků a pohledávek za celou rozpočtovou organizaci.

## III.

## VS ČR - věznice porušily:

1. ustanovení § 6 písm. a) vyhlášky FMF č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, které stanoví:

*"Organizace jsou povinny hospodařit s národním majetkem s péčí řádného hospodáře. Jsou povinny zejména:*

- a) národní majetek zjistit, sepsat, ocenit, pokud není stanoveno jinak, a vést v předepsané evidenci podle zvláštních předpisů, ..."*

## O d ů v o d n ě n í:

Věznice Brno vedla k 1. 1. 1995 v evidenci stavby v úhrnné hodnotě 2 153 000,- Kč, přestože byly v dřívější době zlikvidovány. Naopak do evidence nebyly zahrnuty v letech 1993 a 1994 dokončené a zkolaudované stavby v hodnotě 3 899 000,- Kč. Dále věznice vykazovala rozdílné údaje v evidenci pozemků oproti údajům vloženým do katastru nemovitostí celkem o 1 053 m<sup>2</sup>.

Věznice Mírov k 30. 6. 1995 nevykazovala v účetní evidenci pozemky, přestože dle výpisů z katastru nemovitostí má právo hospodaření k pozemkům o výměře 77 682 m<sup>2</sup>.

Věznice Pardubice zakoupila hmotný investiční majetek v hodnotě 18 178,- Kč, ale do evidence zavedla pouze hodnotu z dílčí faktury ve výši 9 760,- Kč a nákup nezaúčtovala jako pořízení hmotného investičního majetku;

2. ustanovení § 3 odst. 3 zákona č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor, které stanoví:

*"Smlouva musí mít písemnou formu a musí obsahovat předmět a účel nájmu, výši a splatnost nájemného a způsob jeho platby ..."*

## O d ů v o d n ě n í:

Věznice Pardubice nestanovila ve smlouvě o pronájmu tří garáží firmě RENTIS, s. r. o., výši a splatnost nájemného.

Věznice Valdice nevypracovala dodatek ke smlouvě o pronájmu nebytových prostor s obchodním sdružením MIOT, který by stanovil změnu výše a splatnosti nájemného v závislosti na dohodnutém zmenšení pronajaté plochy;

3. ustanovení § 45 odst. 1 a 2 zákona č. 92/1991 Sb., o podmínkách převodu majetku státu na jiné osoby, ve znění pozdějších předpisů, které mj. stanoví:

*"Podniky nemohou uzavírat smlouvy o převodu vlastnictví majetku ..., k němuž mají právo hospodaření ..."*

*"Výjimky z ustanovení první věty odstavce 1 může v odůvodněných případech povolit vláda.",*

a současně ustanovení § 7 odst. 3 vyhlášky č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, které mj. stanoví:

*"O přebytku nebo neupotřebitelnosti národního majetku, o způsobu naložení s ním rozhoduje písemně vedoucí organizace nebo jím pověřený jiný vedoucí pracovník organizace, případně na návrh jím zřízené komise jako poradního orgánu ..."*

## O d ů v o d n ě n í:

Věznice Ostrov nad Ohří odprodala v letech 1994 a 1995 ze svěřeného majetku soukromým firmám pásovou brusku za 30 191,60 Kč a zdravotní přístroje za 100 600,- Kč bez příslušné výjimky i bez písemného rozhodnutí vedoucího organizace o neupotřebitelnosti tohoto majetku státu;

4. ustanovení § 2 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, které stanoví:

*"Kromě vlastníka mají právo užívat půdu jiné osoby jen na základě smlouvy uzavřené s vlastníkem nebo na základě smlouvy uzavřené s pozemkovým fondem, není-li zákonem stanoveno jinak."*

## O d ů v o d n ě n í:

Věznice Brno využila celkem 1706 m<sup>2</sup> orné půdy na parcelách č. 1273 a č. 1427/2 k investiční výstavbě bez souhlasu pozemkového fondu.

Věznice Mírov nepředvedla do správy Pozemkového fondu ČR hospodářské budovy o celkové ploše 235,44 m<sup>2</sup> a bez jeho souhlasu je v roce 1994 pronajala;

5. ustanovení § 9 odst. 1 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, které stanoví:

*"K odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu pro nezemědělské účely je třeba souhlasu orgánu ochrany zemědělského půdního fondu, který je nezbytný k vydání rozhodnutí podle zvláštních předpisů, s výjimkou případů uvedených v odstavci 2."*

## O d ů v o d n ě n í:

Věznice Brno prováděla v letech 1994 a 1995 na orné půdě investiční výstavbu, aniž by požádala o odnětí této půdy ze zemědělského půdního fondu a investiční práce prováděla bez souhlasu orgánu ochrany zemědělského půdního fondu;

6. ustanovení § 10 odst. 1 písm. d) zákona č. 344/1992 Sb., o katastru nemovitostí ČR, které stanoví:

*"Vlastníci a jiní oprávnění jsou povinni ..."*

*d) ohlásit katastrálnímu úřadu změny údajů katastru týkající se jejich nemovitostí, a to do 30 dnů"*

*ode dne jejich vzniku a předložit listinu, která změnu dokládá; tuto povinnost vlastníci a jiní oprávnění nemají u změn katastru, vyplývající z listin, které předkládají příslušné státní orgány přímo k zápisu do katastru, ..."*

#### O d ů v o d n ě n í:

Věžnice Brno ani v roce 1995 neprovedla vklad do katastru nemovitostí u staveb "Sklad hořlavých kapalin", "Nová budova - objekt VIII", "Hala pro skladování stavebně ubytovacího materiálu" a "Kotce pro služební psy", zkoulaudovaných a vzatých do používání v minulých letech;

#### 7. ustanovení § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, které stanoví:

*"Zamýšlí-li vlastník kulturní památky provést údržbu, opravu, rekonstrukci, restaurování nebo jinou úpravu kulturní památky nebo jejího prostředí (dále jen 'obnova'), je povinen si předem vyžádat závazné stanovisko okresního úřadu, a jde-li o národní kulturní památku, závazné stanovisko ministerstva kultury."*

#### O d ů v o d n ě n í:

Věžnice Mírov provedla v roce 1993 bez závazného stanoviska okresního úřadu stavbu "Rekonstrukce strážních věží" na objektu hradeb bývalého hradu, který je zapsán ve státním seznamu nemovitých kulturních památek. Stanovisko okresního úřadu bylo dodatečně vyžádáno až po ukončení kontroly dne 11. 12. 1995;

#### 8. ustanovení § 73 odst. 1 zákona č. 109/1964 Sb., Hospodářský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, s odvoláním na ustanovení § 761 odst. 1 zákona č. 513/19091 Sb., Obchodní zákoník, které stanoví:

*"Organizace, která vykonává právo hospodaření s pohledávkou státu, je povinna pečovat o to, aby všechny povinnosti dlužníka byly včas a řádně splněny, popřípadě, aby pohledávka státu byla včas uplatněna u příslušných orgánů a aby rozhodnutí těchto orgánů byla včas vykonána."*

Při uplatňování pohledávek současně porušily ustanovení § 15 odst. 1 a 2 vyhlášky č. 119/1988 Sb., o hospodaření s národním majetkem, kde se stanoví:

*"Při výkonu práva hospodaření s pohledávkou státu je organizace povinna plnit povinnosti stanovené v § 73 hospodářského zákoníku."*

*"Je-li dlužník v prodlení s placením dluhu, je organizace povinna vyúčtovat a vymáhat stanovené úroky z prodlení nebo stanovený poplatek z prodlení, pokud není stanoveno právním předpisem jinak."*

#### O d ů v o d n ě n í:

Věžnice Pardubice vykázala k 31. 12. 1994 nedořešené pohledávky ve výši 1 060 477,- Kč. Dlužníci

v prodlení uhradili k 30. 4. 1995 pouze 335 945,- Kč. Věžnice nevymáhala u dlužníků za tyto pozdní úhrady plateb úroky ani poplatky z prodlení, pouze na zbytek neuhrazených pohledávek ve výši 724 532,- Kč podala žaloby k soudnímu vymáhání dluhů.

Věžnice Valdice v roce 1994 uhradila firmě RTS Brno neoprávněně dvakrát fakturu ve výši 533 114,- Kč a do doby ukončení kontroly NKÚ nebylo věznicí vymáháno vrácení zbyvajících 252 004,- Kč.

Věžnice Plzeň vypověděla firmě UNITOP Plzeň nájemní smlouvu pro neplacení nájmu od 15. 2. 1994 až dne 16. 9. 1994 a k vymáhání dluhu ve výši 36 717,- Kč přikročila teprve dne 23. 3. 1995. Obdobně firmě FERDA Plzeň, která ke dni 30. 6. 1995 dlužila již od roku 1994 na nájemném celkem 562 764,- Kč, věznice neuplatnila při vymáhání dluhu úroky nebo poplatky z prodlení;

#### 9. ustanovení § 10 odst. 1 písm. a) zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání, které mj. stanoví:

*"Oprávnění provozovat živnost (dále jen 'živnostenské oprávnění') vzniká...*

*a) u ohlašovacích živností dnem ohlášení ..."*,

s odvoláním na ustanovení § 5 odst. 1, které stanoví:

*"Živnost může provozovat fyzická nebo právnická osoba, splní-li podmínky stanovené tímto zákonem (dále jen 'podnikatel'); státní povolení k provozování živnosti (dále jen 'koncese') se vyžaduje jen v případech vymezených tímto zákonem."*

#### O d ů v o d n ě n í:

Věžnice Mírov a Pardubice provozovaly pro podnikatelské subjekty činnosti, které svou náplní a rozsahem odpovídaly živnostenskému podnikání. Věžnice Valdice poskytovala soustavné stravovací služby třetím osobám za úplatu, zvýšenou o ziskový příplatek. Věžnice provozovaly tyto činnosti bez ohlášení živnosti a bez příslušného živnostenského oprávnění;

#### 10. zákon č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů, a to v ustanoveních:

##### a) § 54, kde se stanoví:

*"Stavby, jejich změny a udržovací práce na nich lze provádět jen podle stavebního povolení nebo na základě ohlášení stavebnímu úřadu."*,

s odvoláním na § 55 téhož zákona, kde se mj. stanoví:

*"Stavební povolení se vyžaduje ... u staveb všeho druhu bez zřetele na jejich stavebně technické provedení, účel a dobu trvání; stavební povolení se vyžaduje též u změny staveb, zejména u přístavby, nástavby a stavebních úprav."*

## O d ů v o d n ě n í:

Věžnice Brno při investiční akci "Nemocnice Brno" mimo rozsah stavebního povolení vybudovala obslužnou komunikaci za 569 180,- Kč, provedla rekonstrukci objektu č. VIII a administrativní budovy č. II s celkovými náklady 800 000,- Kč. Věžnice Mírov provedla v roce 1994 stavbu "Terénní a sadové úpravy včetně kašny" bez vydání stavebního povolení. Stavební povolení bylo dodatečně vydáno stavebním úřadem VS ČR až v závěru kontroly NKÚ dne 12. 12. 1995;

## b) § 103, kde se mj. stanoví:

*"Vlastník stavby je povinen dokumentaci skutečného provedení stavby uchovávat po celou dobu jejího užívání; ..."*

## O d ů v o d n ě n í:

Věžnice Brno nezabezpečila uchování dokumentace skutečného provedení stavby "Pšinec Brno" a ani ke dni ukončení kontroly nepředložila dokumentaci této stavby, která měla být součástí kolaudačního řízení dne 7. 9. 1994 a následně uložena v archivu investora;

## 11. ustanovení § 11 odst. 1 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v ČR (rozpočtová pravidla republiky), které stanoví:

*"Rozpočtové prostředky mohou být použity pouze v příslušném rozpočtovém roce, a to k účelům, na které byly státním rozpočtem republiky určeny."*

## O d ů v o d n ě n í:

Věžnice Mírov použila v roce 1993 dodatečně přidělené neinvestiční prostředky ve výši 620 865,- Kč na stavbu "Ochranný val", která však byla založena jako investiční akce s příslušným stavebním povolením a kolaudačním rozhodnutím. Dále uhradila z limitu neinvestičních výdajů část nákladů na investiční akci "Rekonstrukce kostela sv. Markéty" v roce 1993 ve výši 2 919 834,-Kč, v roce 1994 v částce 1 242 481,- Kč a k 30. 6. 1995 uhradila dalších 842 111,- Kč. Mimo to uhradila v roce 1994 z neinvestičních prostředků nákup hmotného investičního majetku za 21 202,- Kč.

Věžnice Brno v roce 1994 uhradila část nákladů investičních akcí při rekonstrukci objektu č. VIII a administrativní budovy č. II v souhrnné výši 840 000,- Kč a nakoupila hmotný investiční majetek celkem za 33 141,50 Kč z neinvestičních prostředků.

Věžnice Pardubice hradila z neinvestičních prostředků akce, které měly charakter investic, zejména technické zhodnocení objektů v roce 1993 za 3 089 890,- Kč a v roce 1994 v hodnotě 543 747,- Kč. Dále v roce 1994 uhradila z neinvestičních prostředků výdaje za projektové práce ve výši 26 000,- Kč a v r. 1995 nákup i zhodnocení hmotného investičního majetku ve výši 37 142,- Kč.

Věžnice Ostrov nad Ohří uhradila projektovou dokumentaci na rekonstrukci čistírny odpadních vod ve výši 118 650,- Kč z neinvestičních prostředků.

Věžnice Valdice uhradila z neinvestičních prostředků v r. 1993 část nákladů na investiční akci "Plynofikace kotelny" v celkové výši 4 999 078,- Kč a v r. 1994 náklady na rekonstrukci objektu č. 39 ve výši 243 400,- Kč. Dále věznice Valdice v roce 1994 uhradila dodavateli dvakrát fakturu ve výši 533 114,- Kč. Přeplatek v roce 1995 neodvedla do příjmů státního rozpočtu ve smyslu § 44 odst. 3 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., ale jeho část ve výši 281 110,- Kč zadržela a použila k úhradě svých výdajů v roce 1995. Vrácení zbývající části přeplatku ve výši 252 004,- Kč nebylo do doby ukončení kontroly NKÚ dořešeno.

Věžnice Ostrov nad Ohří poskytla v roce 1993 dodavateli zálohu na dodávku zboží ve výši 36 000,- Kč. Věcné plnění dodávky a vyúčtování zálohy bylo provedeno až v roce 1994;

## 12. vyhlášku MF ČR č. 205/1991 Sb., o hospodaření s rozpočtovými prostředky státního rozpočtu ČR a o finančním hospodaření rozpočtových a příspěvkových organizací, a to v ustanoveních:

## a) § 4 odst. 2, kde se mj. stanoví:

*"Rozpočtová organizace ... Veškeré dosažené příjmy v rámci svého hospodaření soustřeďuje na příslušném příjmovém rozpočtovém účtě a uhrazuje všechny rozpočtové výdaje jen z příslušných výdajových rozpočtových účtů zřízených u banky nebo spořitelny."*

a současně porušily ustanovení § 8 odst. 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, které stanoví:

*"Vzájemné vyrovnávání mezi položkami majetku a závazků nebo mezi položkami nákladů a výnosů nebo výdajů a příjmů lze provádět jen v souladu s postupy účtování."*

a to s odvoláním na znění § 42 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb.:

*"Vzájemná kompenzace příjmů a výdajů je u rozpočtové organizace přípustná jen, jde-li o dodatečnou náhradu dříve vynaložených výdajů v témže rozpočtovém roce, kterou jiný subjekt refunduje rozpočtové organizaci výdaje, které za něho rozpočtová organizace zaplatila."*

## O d ů v o d n ě n í:

Věžnice Pardubice pronajímala v období od 1. 1. 1994 do 30. 6. 1995 firmě RENTIS, s. r. o., garáž v objektu č. 47 bez stanovení výše nájemného s tím, že nájem bude kompenzován nájemcem prováděním likvidace blíže neurčeného množství papírového odpadu z věznice. Dále pronajímala v roce 1994 a 1. pololetí 1995 firmě INVENTA technické vybavení a inventář prádelny s tím, že nájemné nebude hrazeno na příjmový účet VS ČR, ale bude odečítáno z fakturované částky

za služby poskytované firmou této věznicí. V tomto případě došlo k neoprávněné kompenzaci výdajů a příjmů v r. 1994 ve výši 480 000,- Kč a v 1. pololetí 1995 v částce 240 000,- Kč.

Věznice Brno uzavřela v r. 1993 s firmou NELA, s. r. o., Medlov nájemní smlouvu bez stanovení výše nájemného. Místo úhrady nájemného přijala jako kompenzaci kancelářský nábytek a materiál za 46 709,- Kč a o tomto účetním případě neúčtovala. Dále této firmě poskytla bezúplatně k užívání ubytovnu č. 11 na blíže neurčenou dobu jako kompenzaci za nezaúčtované práce, provedené nájemcem při opravách objektu věznice.

Věznice Plzeň uzavřela v roce 1993 s firmou FERDA smlouvu o pronájmu objektu č. 5 s tím, že nájemce předem na objektu provede rekonstrukci a věznice mu za to nebude do výše vynaložených nákladů účtovat nájemné. Obdobnou smlouvu uzavřela i s firmou PRECIOSA s tím, že nájemné nebude účtováno, ale kompenzováno provedením oprav nemovitostí ve věznicí. Tím došlo k neoprávněné kompenzaci příjmů a výdajů věznice v roce 1993 ve výši 593 328,- Kč, v roce 1994 v částce 480 000,- Kč a v roce 1995 ve výši 408 000,- Kč. Dále věznice smluvně pronajala firmě KOVOŠROT, a. s., Plzeň objekt pro její výrobní činnost s tím, že nájemné za rok 1993 do výše 548 650,- Kč nebude účtováno, ale kompenzováno náklady nájemce vynaloženými v této výši již v roce 1992 na opravy pronajímané haly a přilehlých prostor. Ještě v roce 1993 byla dodatkem k této smlouvě sjednána s firmou další kompenzace nájemného ve výši 286 520,- Kč za vybudování části oplocení dvora věznice bez řádného zaúčtování.

Věznice Valdice uzavřela s pěti soukromými firmami smlouvy o pronájmu s tím, že nájemné za rok 1994 ve výši 763 428,- Kč a v roce 1995 v částce 529 353,- Kč nebude účtováno, ale kompenzováno nájemci provedením sjednaných služeb, údržbářských a opravárenských prací;

b) § 10 odst. 2, kde se stanoví:

*"Rezervní fond*

*Prostředků fondu lze použít jen*

- a) *k úhradě rozpočtem zřizovatele nezajištěných neinvestičních potřeb s výjimkou přídelu do fondu odměn,*
- b) *k zabezpečení neinvestičních potřeb hospodářské činnosti,*
- c) *k úhradě sankcí podle § 12,*
- d) *k úhradě investičních potřeb ve výši účelově poskytnutých finančních darů."*

O d ů v o d n ě n í:

Věznice Ostrov nad Ohří uhradila v roce 1993 z rezervního fondu celkem 63 771,- Kč na úhradu investičních potřeb, přestože se nejednalo o zdroj z účelově poskytnutého finančního daru;

c) § 14 odst. 2, odst. 3 písm. a) a odst. 4, kde se mj. stanoví:

*"Prostředky získané hospodářskou činností jsou mimorozpočtovými zdroji. Finanční hospodaření této činnosti je vedeno odděleně od hospodaření s prostředky jejího rozpočtu na zvláštním, k tomu účelu zřízeném běžném účtu."*

*"Rozsah a podmínky hospodářské činnosti stanoví obecně závazný právní předpis. V případě, že rozsah a podmínky nejsou takto stanoveny, stanoví je pro*

*a) rozpočtovou organizaci zřízenou ústředním orgánem tento ústřední orgán po dohodě s ministerstvem financí, ..."*

*"Výdaje na tuto činnost musí být v plné výši pokryté příjmy z ní."*

O d ů v o d n ě n í:

Věznice Mírov, Pardubice a Plzeň provozovaly v letech 1994 a 1995 na smluvním základě pro soukromé firmy výrobní činnosti a služby, pro které neměly zřizovatelem stanoveny rozsah a podmínky. Finanční hospodaření těchto činností věznice nevedly odděleně od hospodaření s rozpočtovými prostředky. Například věznice Plzeň v roce 1994 hradila část režijních nákladů při provozu knihárny ve prospěch soukromé firmy ze svého rozpočtu ve výši cca 639 000,- Kč.

Věznice Valdice poskytovala stravovací služby třetím osobám při stanovení ziskové přírážky ve výši 20 % ceny surovin, ale finanční hospodaření této hospodářské činnosti nevedla odděleně od hospodaření s rozpočtovými prostředky;

d) § 30 odst. 2, kde se mj. stanoví:

*"Organizace hospodařící s rozpočtovými prostředky je povinna při plnění rozpočtu dbát, aby dosahovala maximálních příjmů a plnila úkoly hrazené ze státního rozpočtu republiky nejehospodárnějším způsobem a aby efektivně využívala rozpočtových prostředků."*

O d ů v o d n ě n í:

Věznice Brno při realizaci stavby "Věznice Břeclav" zahrnula do zúčtování prostředků systémové dotace i neoprávněné uhrazené položky nárůstu cen ve výši 3 715 175,- Kč, přestože smluvně bylo s dodavatelem ujednáno, že cena díla je pevná po celou dobu výstavby. Dále uzavřela ke smlouvě s firmou PERSEUS dodatek na dodávku vybavení pro věznici Břeclav, ve kterém se dodatečně navyšují ceny u již dodaného a věznicí zaplaceného zboží. V důsledku neodůvodněného navýšení cen uhradila věznice firmě navíc 301 601,- Kč.

Věznice Ostrov nad Ohří provozovala v r. 1994 ve vlastním pomocném hospodářství (dále jen "VPH") ztrátovou rostlinnou výrobu s vykázanou produkcí 63 265,- Kč, přičemž jen mzdové náklady na ni činily 99 261,- Kč a do výsledku hospodaření nebyly vykázané náklady



spojené s pořízením a vybavením skleníku. Dále místo spotřeby rostlinných výpěstků z produkce VPH ve stravovacím zařízení věznice je odprodávána zaměstnancům a příslušníkům věznice v průměru za 46,5 % ceny, za kterou nakupovala stejný sortiment u cizích dodavatelů z rozpočtových prostředků.

Věznice Pardubice nevyúčtovala firmám, jimž pronajala část svých objektů, provozní náklady na spotřebu vody, elektrické a tepelné energie za rok 1994 ve výši 92 989,- Kč a za 1. pololetí 1995 ve výši 105 591,- Kč a uhradila je ze svého rozpočtu.

Věznice Plzeň nestanovila v době od 14. 2. 1994 do 28. 1. 1995 firmě RECYKLO, s. r. o., úhradu nájemného za užívání pronajatých nebytových prostor o výměře 774 m<sup>2</sup>;

**e) § 46 odst. 1 a 2, kde se stanoví:**

*"Pokud není stanoveno jinak, hradí rozpočtová a příspěvková organizace ve vlastních zařízeních a při zabezpečování činností uvedených v této části vyhlášky*

*a) výdaje na investiční činnost,*

*b) neinvestiční (provozní) výdaje, pokud nejsou podle zvláštních předpisů hrazeny jinými subjekty, a dále s výjimkou těch výdajů, které je organizace oprávněna hradit jen z fondu kulturních a sociálních potřeb."*

*"Ustanovení odstavce 1 se netýká rekreačních, kulturních, tělovýchovných a sportovních zařízení, jejichž výdaje se hradí podle zvláštních předpisů plně z fondu kulturních a sociálních potřeb."*

**O d ů v o d n ě n í:**

Věznice Ostrov nad Ohří financovala v roce 1994 náklady na rekreační středisko Nový Fojtov místo z prostředků fondu kulturních a sociálních potřeb plně z rozpočtových prostředků určených na provoz věznice ve výši 466 917,- Kč;

**13. zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a to v ustanoveních:**

**a) § 3 odst. 1 a 2, kde se mj. stanoví:**

*"Účetní jednotky účtují o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí ..."*

*"Účetním obdobím je kalendářní rok."*

**O d ů v o d n ě n í:**

Věznice Valdice nezaúčtovala do hodnoty hmotného investičního majetku náklady na rekonstrukci objektu č. 39 ve výši 243 400,- Kč ani do doby ukončení kontroly v roce 1995, přestože objekt byl zkolaudován již dne 22. 6. 1994;

**b) § 4 odst. 2, kde se mj. stanoví:**

*"Účetní jednotky jsou povinny dodržovat při vedení účetnictví účtové osnovy a postupy účtování, uspořádání položek účetní závěrky a obsahové vymezení těchto položek ..."*

**O d ů v o d n ě n í:**

Věznice Mírov neúčtovala o zálohách poskytnutých na dodávku hmotného investičního majetku v roce 1993 ve výši 13 909 859,- Kč a v roce 1994 ve výši 2 000 000,- Kč na příslušném účtě "052 - poskytnuté zálohy na hmotný investiční majetek".

Věznice Olomouc vedla v letech 1993 až 1995 pozemky nesprávně na účtu "021 - budovy, stavby, haly" a navíc nevedla hodnotu služebních psů na příslušném účtě "124 - zvířata".

Věznice Ostrov nad Ohří nepřevvedla v letech 1993 a 1994 po vydání kolaudačního rozhodnutí v daném účetním období z účtu "042 - pořízení hmotných investic" na účet "021 - budovy, stavby, haly" hodnotu ukončených a do používání vzatých investic v celkové hodnotě 7 719 740,- Kč. Dále po demolici části kotelny JAW v roce 1993 neúčtovala v souladu s demoličním výměrem o trvalém snížení hodnoty hmotného investičního majetku o částku 89 350,- Kč ani v roce 1994. Rovněž nezavedla hodnotu počítače ve výši 54 833,- Kč po jeho uvedení do používání v roce 1993 na účet hmotného investičního majetku.

Věznice Pardubice zaúčtovala výdaje na technické zhodnocení hmotného investičního majetku v roce 1993 ve výši 3 089 890,- Kč a v roce 1994 ve výši 522 163,- Kč a náklady na pořízení hmotného investičního majetku ve výši 87 708,20 Kč místo na příslušné majetkové účty nesprávně do nákladů rozpočtové organizace.

Věznice Valdice u neukončené investiční akce "Plynofikace kotelny" zaúčtovala část nákladů ve výši 1 260 000,- Kč místo na účet "042 - pořízení hmotných investic" přímo na účet "021 - budovy, stavby, haly" a naopak nesprávně ponechala i v roce 1995 na účtě "042 - pořízení hmotných investic" hodnotu rekonstrukce objektu č. 39 ve výši 243 400,- Kč, vzatého do užívání dle kolaudačního rozhodnutí již dne 22. 6. 1994;

**c) § 7 odst. 1 až 4, kde se stanoví:**

*"Účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví úplně, průkazným způsobem a správně tak, aby věrně zobrazovalo skutečnosti, které jsou jeho předmětem."*

*"Účetnictví účetní jednotky je úplné, jestliže účetní jednotka zaúčtovala všechny účetní případy týkající se účetního období."*

*"Účetnictví účetní jednotky je vedeno průkazným způsobem, jestliže účetní jednotka účetní případy a účetní zápisy o nich doložila nebo prokázala předepsaným způsobem a inventarizovala majetek a závazky."*

*"Účetnictví účetní jednotky je správné, jestliže účetní jednotka s přihlédnutím ke všem okolnostem účetního případu neporušila povinnosti uložené jí tímto zákonem."*

O d ů v o d n ě n í:

Věžnice Brno vedla k 31. 12. 1994 v účetnictví hmotný investiční majetek v hodnotě 2 153 000,- Kč, který byl v průběhu roku zlikvidován. Naopak v účetnictví nevedla hmotný investiční majetek v hodnotě 3 899 000,- Kč, který byl dle kolaudačních rozhodnutí vzat do používání v letech 1993 a 1994. Dále věznice v r. 1994 neprováděla průběžně zápisy do knihy došlých faktur a v době kontroly byly do ní dodatečně faktury dopisovány. Například bylo namátkově zjištěno devět nezaúčtovaných faktur od firmy Radovan Malachta v celkové částce 1 473 108,60 Kč.

Věžnice Mírov nevedla v účetní evidenci pozemky, přestože dle výpisu z katastru nemovitostí má věznice právo hospodaření k pozemkům o celkové výměře 77 682 m<sup>2</sup>. Dále v účetnictví této věznice byly k 30. 6. 1995 na účtě "021 - budovy, haly, stavby" nesprávně dvakrát započítány hodnoty budov nebo jejich částí v souhrnné hodnotě 10 505 913,- Kč, a naopak nebyly zaúčtovány objekty v hodnotě 2 087 128,- Kč. Věžnice nedoložila účetní doklady, na základě kterých zaúčtovala zálohy stavebním firmám v souhrnné výši 4,4 mil. Kč.

Věžnice Ostrov nad Ohří nezaúčtovala ani v roce 1994 trvalé snížení hodnoty hmotného investičního majetku ve výši 89 350,- Kč dle demoličního výměru z 12. 10. 1993. Dále po dokončení rekonstrukcí a modernizací objektů v letech 1993 a 1994 rovněž nezaúčtovala jejich technické zhodnocení v souhrnné výši 46 791 111,- Kč.

Věžnice Plzeň nezaúčtovala do doby ukončení kontroly v roce 1995 hmotný investiční majetek v pořizovací ceně 10 503 842,- Kč, získaný převodem od Ministerstva obrany dne 13. 1. 1995;

d) § 25 odst. 4 písm. a), kde se mj. stanoví:

*"Pro účely tohoto zákona se rozumí*

*a) pořizovací cenou cena, za kterou byl majetek pořízen a náklady s jeho pořízením související, ..."*

O d ů v o d n ě n í:

Věžnice Mírov nezaúčtovala do pořizovací ceny stavby "Střelnice Mírov" náklady na úhradu za trvalé odnětí půdy ze zemědělského půdního fondu v celkové výši 226 575,- Kč.

e) § 29 odst. 1 a 3, kde se stanoví:

*"Účetní jednotky inventarizaci ověřují ke dni řádné a mimořádné účetní závěrky, zda stav majetku a závazků v účetnictví odpovídá skutečnosti."*

*"Umožňuje-li to povaha hmotného majetku kromě zásob a peněžních prostředků v hotovosti, mohou účetní jednotky provést inventarizaci v delší lhůtě, která však nesmí překročit dva roky. U peněžních prostředků v hotovosti musí účetní jednotky provést inventarizaci nejméně čtyřikrát ročně."*

a současně porušily ustanovení § 6 odst. 3 téhož zákona, které stanoví:

*"Účetní jednotky jsou povinny inventarizovat majetek a závazky podle § 29."*

O d ů v o d n ě n í:

Věžnice Brno neporovnala v letech 1993 a 1994 výsledky inventarizace fyzického stavu hmotného investičního majetku se stavem v účetnictví. Inventarizační rozdíly nezjistila a nezaúčtovala, přestože namátkovou kontrolou NKÚ byly za rok 1993 prokázány na účtě "022 - stroje, přístroje a zařízení" nezaúčtované přírůstky ve výši 145 197,- Kč a úbytky za 146 327,- Kč a za rok 1994 na tomtéž účtě nezaúčtované přírůstky ve výši 820 591,- Kč. Inventarizaci peněžních prostředků v roce 1993 i 1994 provedla věznice pouze jedenkrát.

Věžnice Olomouc provedla inventarizaci peněžních prostředků v roce 1993 pouze dvakrát a v roce 1994 třikrát.

Věžnice Pardubice neprovedla v letech 1993 a 1994 porovnání skutečného stavu majetku, pohledávek a závazků se stavem v účetnictví a v rozvaze k 31. 12. 1993 vykazala nižší hodnotu hmotného investičního majetku oproti inventurním soupisům majetku o 4 281 746,- Kč a k 31. 12. 1994 o 4 833 905,- Kč. Obdobně v roce 1994 vykazala i nižší hodnotu zásob o 20 863 877,- Kč.

Věžnice Plzeň nezahrnula do fyzické ani účetní inventarizace v roce 1994 ukončenou investiční akci "Oplocení objektu" v hodnotě 286 882,- Kč a část nákladů na rekonstrukci brány ve výši 452 395,- Kč;

f) § 30 odst. 3, kde se stanoví:

*"Inventarizační rozdíly vyúčtují účetní jednotky do účetního období, za které se inventarizaci ověřuje stav majetku a závazků."*

O d ů v o d n ě n í:

Věžnice Mírov nezaúčtovala manko zjištěné při inventarizaci v roce 1994 ve výši 55 121,- Kč ani do doby ukončení kontroly v roce 1995.

**Vyhodnocení:**

Rozsah porušovaných právních předpisů a norem, především v oblasti hospodaření se státním majetkem a na úseku účetnictví u VS ČR, jejichž nedodržování vyúsťuje v zkresení účetní rozvahy a závěrky této rozpočtové organizace, je důsledkem systémových nedostatků při zřízení VS ČR i jejich podřízených článků. Z výsledků kontrolní akce vyplývá,

že na rozdíl mezi faktickým a právním stavem v oblasti zřízení a zabezpečení hospodaření VS ČR jako rozpočtové organizace se podílelo i MS. Rovněž úroveň vnitřní kontroly v resortu na ekonomickém úseku neodpovídá potřebám a rozsahu příslušné kapitoly státního rozpočtu.

Výsledky kontroly dále poukazují na nedostatečné legislativní zabezpečení plnění povinností zřizovatele u ústředních orgánů v případě zřízení rozpočtových nebo příspěvkových organizací přímo ze zákona. V ustanovení § 31 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v ČR, jsou řešeny pouze případy zřízení těchto organizací ústředními orgány, okresními úřady a obcemi. Ustanovení § 2 odst. 3 vyhlášky MF ČR č. 205/1991 Sb., upřesňující plnění povinností zřizovatele v případě zřízení organizací ze zákona, se však vztahuje v rámci působnosti této vyhlášky pouze na provádění § 11 odst. 2, § 13 odst. 2 a § 32 odst. 5 a 6 výše uvedeného zákona a nikoli na předmětný § 31.

Z kontroly vyplynulo, že základní zákonná rozpočtová pravidla týkající se dotací nejsou odpovídajícím právně závazným způsobem konkretizována. V ustanovení § 5 odst. 2 zákona č. 576/1990 Sb., o pravidlech hospodaření s rozpočtovými prostředky ČR a obcí v ČR, se stanoví:

*"Na konkrétní akce nebo předem stanovené okruhy potřeb se poskytují účelové dotace, a to za podmínek*

*stanovených zásadami dotační politiky. Mohou být použity jen na určené účely a podléhají ročnímu účtování se státním rozpočtem republiky."*

Toto ustanovení zákona v zásadě upravuje režim účelových dotací, neurčuje však, který státní orgán stanoví zásady dotační politiky. Zásady, které stanoví Ministerstvo financí, mohou být z právního hlediska jen interním normativním aktem. Tento základní nedostatek právní úpravy ztěžuje kontrolu, a to zejména v těch případech, kdy investor poskytne zálohu vyšší než 10 % z ročního objemu fakturace. Jedná se zejména o ty případy, kdy dodavatelům staveb byly VS ČR ve věznicích Mírov a Valdice poskytovány zálohy od 46 % až do 100 % fakturovaného ročního objemu investic.

Dále byly kontrolou zjištěny skutečnosti nasvědčující tomu, že převod správy nemovitostí ve vlastnictví státu od rozpočtových a příspěvkových organizací na Pozemkový fond ČR ve smyslu ustanovení § 17 odst. 1 zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, nebyl metodicky a účetně zabezpečen. V důsledku toho byly zemědělské pozemky a hospodářské budovy u kontrolovaných organizací odepisovány z účetnictví bez průkazných účetních dokladů o jejich převodu nebo byly dále v účetnictví vedeny jako vlastní majetek, přestože dle uvedeného zákona vznikl mezi nimi a Pozemkovým fondem ČR k předmětnému majetku pouze nájemní vztah.

*V souladu s plánem kontrolní činnosti kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Marie Hošková.*